

ger (indbefattet Nationalmuseets), saa det kunde ses, hvad der fandtes fra hvert Sogn under eet. Et Eksemplar af dette Kartotek maatte staa i Nationalmuseet. Afdøde Museumsdirektør Lund i Haderslev lavede saadan et Kartotek for Sønderjylland ved Gennemgang af Samlingerne i Kiel, Nationalmuseet og de sønderjyske Museer. *Riismøller* mente, at de tilsynsførende og Konsulenterne kunde virke som Clearingscentral, indtil et saadant Kartotek kunde blive til Virkelighed. I Aalborg Oldsamling findes meget fra det sydlige Jylland.

Under Punkt 4 paa Dagsordenen, *Bestyrelsesvalg*, meddelte *Formanden*, at hele Bestyrelsen grundet paa det udgaaede Møde i 1940 var valgt paa een Gang. For atter at faa indført partiel Bestyrelsesvalg foresloges følgende Medlemmer til Afgang i Aar: Sekretæren C. A. Jensen, Kassereren Kai Uldall, Holger Friis og Albert Thomsen. Alle de afgaaede Medlemmer af Bestyrelsen genvalgtes. Ogsaa Revisorerne genvalgtes. Mødet hævedes Kl. 12,15.

Efter Frokosten i Nationalmuseets Restaurant besaa man Kl. 14 en Udstilling af de arkæologiske Fund, der i Aarets Løb er indkommet til Nationalmuseet. Dr. Therkel Mathiassen gav en kort Oversigt over Fundenes Betydning. Kl. 15 holdt Museumsassistent Frk. Margrethe Hald Foredrag med Demonstration af folkelige Tekstiler, som er indkøbt til Nationalmuseet i Sommerens Løb. Derefter aflagde man under Magister C. A. Jensens Vejledning et Besøg i Museets endnu ikke offentlig tilgængelige Rum med Jordfund fra Renæssancetiden. Kl. 18 sluttede Mødet med en Fælles-spisning i Restaurant »Karnappen«.

Dansk historisk Fællesforenings Aarsmøde i København 29.—30. August 1942.

Paa Mødet, der aabnedes Lørdag den 29. August Kl. 9 i Oldskriftselskabets Sal (Nationalmuseet), var samlet ca. 60 Repræsentanter for følgende Foreninger og Institutioner: De historiske Samfund for Frederiksborg Amt, Københavns, Holbæk, Sorø og Præstø Amter, Lolland-Falster, Fyns Stift, Hjørring, Thisted, Viborg, Vejle, Ribe og Ringkøbing Amter samt Sønderjylland. Endvidere Rigsarkivet og Landsarkiverne for Sjælland og Sønderjylland, Matrikulsarkivet, Stednavneudvalget og Dansk Folkemindesamling, Samfundet for dansk Genealogi og Personalthistorie, Kolding Byraad og Københavns Stadsarkiv. Endelig de ved Museumsforeningens Aarsmøde repræsenterede Museer (se S. 241) samt Museerne i Nykøbing F., Maribo, Gummerup

Ribe og Varde. Desuden var Foreningens Æresmedlem, Professor Knud Fabricius, til Stede.

Formanden, Museumsdirektør, Dr. *Poul Nørlund*, indledede med at udtale Mindeord over Ekspeditionssekretær Petresch-Christensen, Museumsinspektør Chr. M. K. Petersen, Dr. Marius Kristensen, Museumsbestyrer Math. Klokke, Overlærer K. K. Sørensen og Proprietær Hjorth, Baagegaard. Derefter holdt Dr. Nørlund et Foredrag i Anledning af Nationalmuseets 50 Aars Jubilæum (aftrykt efter Talerens Manuskript foran S. 193 ff.).

Ved det derpaa følgende *Repræsentantmøde* oplyste *Formanden* i sin Beretning, at Foreningens Medlemstal nu er 135, hvoraf 76 Museer. Efter at Randers Amts historiske Samfund omsider er indmeldt i Foreningen, omfatter denne samtlige lokalhistoriske Amtssamfund. I Anledning af, at kun 3 Biblioteker staar som Medlemmer af Foreningen, udtalte Formanden Ønskeligheden af at faa flere Biblioteker med. — M. H. t. Foreningens litterære Virksomhed oplystes det, at »Fortid og Nutid« nu trykkes i 900 Eksemplarer. Hjelholts Skriftprøver har fundet god Afsætning. Opgaven: at skrive den gotiske Skrifts Historie, er nu løst af Arkivar Kroman, hvis Arbejde: »Skriftens Historie i Danmark« nu er under Trykning og vil udkomme i nær Fremtid. Oplaget vil blive paa 700 Eksemplarer à 5½ Ark. — M. H. t. Prisbelønning af Aarbogsafhandlinger har Bestyrelsen ikke ment, at der var Grund til at belønne nogen Afhandling fra Aarbøgerne for 1940. — Man havde inden for Bestyrelsen overvejet at arrangere et Studiekursus i Landbohøi; ved det i 1937 afholdte Kursus havde Tilstømningen været saa stor, at det opmuntrede til Fortsættelse ad denne Vej. Man mente dog, at man under de vanskelige Forhold i Landet maatte opsætte det til bedre Tider. — Formanden omtalte derefter de strandede Planer om et Slægtsgaardsværk (jfr. Fortid og Nutid XIV, S. 123 f.). Der havde ikke paa sidste Repræsentantmøde været Stemning for, at Fællesforeningen skulde tage Del i Udgivelsen af noget Værk om danske Slægtsgaarde, og det Udvalg, der var nedsat til at behandle denne Sag, havde derfor hurtigt kunnet nedlægge Arbejdet.

Kassereren, Landsarkivar *Hans Knudsen*, fremlagde derpaa Regnskabet (trykt i Fortid og Nutid XIV, S. 192). Desværre har Kassebeholdningen siden 1929 været stadigt synkende; da var den 4300 Kr., i 1940 2800, nu raader vi kun over et Par Tusind Kroner. For 1942 er budgetteret et Underskud paa 400 Kr., idet Udgifterne ved Kromans Bog, der andrager godt 4100 Kr., delvis maa dækkes af Foreningen (Carlsbergfondet har bevilget 2750 Kr.). Det er i det hele Trykningsudgifterne, der virker øde-

læggende paa Foreningens Økonomi. De androg for Fortid og Nutid i 1935—36 kun 1200 Kr., nu er de steget til over 1800 Kr. Hvad kan der gøres for at hjælpe paa Foreningens Økonomi?

Albert Thomsen (Holbæk): Det er ikke saa farligt. Det er rimeligt at bruge Pengene til et fornuftigt Formaal, — bagefter kan vi igen tænke paa at spare sammen! — *Kassereren*: Det kan i Længden ikke gaa an, at de ordinære Udgifter overstiger Indtægterne. — *Lausten-Thomsen*: Hvad er Aarsbidraget for Biblioteker? — *Formanden*: Bibliotekarerne kunde have Interesse i at deltage i vore Møder. Vi trænger til flere Medlemmer, vi trænger til flere Penge. »Fortid og Nutid« kan trænge til at udvides. Det kan ikke nægtes, at de 10 Kr. som Aarsbidrag for Institutioner er meget billigt. Kunde lokale Banker ikke godt være med? — *Fang* (Roskilde): Det vilde være godt med flere Biblioteker. En lille Opsats til Bibliotekernes Blad vil være gavnlig. Enkelte mere alment indstillede Fonds kunde maaske hjælpe os. — *Formanden*: At faa Statstilskudet forhøjet er udelukket. — *Klem* (Helsingør): Fondene er bange for det aarligt tilbagevendende! Kunde man ikke ændre Foreningens Love m. H. t. Kontingent, saaledes at der fastsættes et mindste Kontingent? anbefaler Henvendelse til Centralbibliotekerne. — *H. P. Hansen* (Herning): Kunde Tidsskriftet ikke trykkes billigere andetsteds? — Derefter vedtoges Budgettet.

Som næste Punkt paa Dagsordenen stod: Forslag om Tilvejebringelse af et *Værk om danske Præstegaarde*.

Formanden: Der er indenfor Bestyrelsen Stemning for at fortsætte med Publikationer. Vi har her drøftet en Plan om et Værk om den danske Præstegaard. Det skulde være et stort, værdigt Værk, bestaaende af eet Bind, der opridser Hovedtrækene, samt en Række Tavler med Opmaalinger og Illustrationer. For en Del Aar siden udsendtes fra Nationalmuseet et Rundspørge til Præsterne. Vi har Indtryk af, at det er kolossalt, hvad der er forsvundet i de 20 Aar, der siden er gaaet. Fra bygningshistorisk Synspunkt er et saadant Værk da stærkt paa-krævet. Og paa dette Felt kan vi regne med dygtige Medarbejdere. Økonomisk kan et saadant Værk ikke bekostes af Foreningens Midler, — det vil blive en stor og kostbar Bog. Til at begynde med regnede vi med, at Allers Forlag kunde være interesseret i Udgivelsen af et saadant Værk; det var det dog ikke, da det kom til Stykket, men er Værket først lavet, skal det nok komme frem. Men der maa tilvejebringes 5—6000 Kr. til Forarbejder. Er der blandt Repræsentanterne Interesse for, at denne Sag tages op?

Forp. *Lunn*: Denne Sag bør løses nu. Skal hver eneste Præstegaard behandles? — *Formanden*: Meningen er, at det fortrinsvis skal være syntetisk. Til den syntetiske Del kan man saa knytte en Registrant over Præstegaarde ældre end 1850. Hovedvægten skal ligge paa Præstegaardene selv og Livet i Præstegaardene. Og til Indledning en Fanfare om Præstegaardenes Betydning i dansk Kulturhistorie. — *Kontorchef Heering*: Vil man stoppe ved Havegærdet? Skal Jorden ikke med? Præstegaardene har ofte været de første til at udskifte deres Jorder. — *Formanden*: »Livet i Præstegaardene« er en Fællesnævner for alt det, vi endnu ikke har Form paa. Men det har fra første Færd været Meningen, at Landbruget skulde med. — *Haar (Ribe)*: Enten er Planen uoverkommelig eller for ubestemt. Skal Værket skrives af Litteraturhistorikere eller Historikere? — *Formanden*: Tyngdepunktet maa ligge i det bygningshistoriske. I Arkiverne maa kunne hentes Oplysninger om Indretning i Stuerne og om Landbolivet. Det aandshistoriske skulde ikke være nogen Undersøgelse, men en Oversigt, og her er der Brug for en Litteraturhistoriker. — *Riismøller*: Netop i disse Aar afløser Præstevillaerne Præstegaardene. Derfor haster det! — *Gulddal (Viborg)*: Opgaven er saa omfattende, at den vist maa løses i flere Tempi. Men saa haster det mest med det bygningshistoriske. Det bør man straks gaa i Gang med. — *Fang*: Ja, her er det i den halvtolvte Time; m. H. t. det kulturhistoriske er Tiden ikke forpasset. — *Fabricius*: anbefaler at samle sig om det bygningshistoriske, for det haster. Iøvrigt er Jyderne ikke saa pietetsfulde som Sjællænderne! — (Herefter fulgte en Diskussion om Præstegaardenes Bevaringstilstand i forskellige Egne.) — *Formanden*: Præstegaardene er faktisk bedst bevaret paa Fyn, dernæst i Nordsjælland, paa Lolland-Falster og i Randers Amt. Jeg forstaar Diskussionen saaledes, at man giver Tilslutning særlig til Præstegaardenes Bygningshistorie og en Skildring af Haverne. Her findes en Del Materiale: Opmaalinger i Kunstakademiets Arkiv, Opmaalinger foretaget af Foreningen af 3. December m. m. Der skal dog endnu fotograferes og opmaales en Del, især Haver. Men jeg er ked af at nøjes med dette. Jeg er bange for det rent bygningstekniske, — vi maa have Menneskene med, hele Præstegaardskulturen (Tilslutning). Men vi vil snarest muligt gaa i Gang med det bygningshistoriske.

Dernæst aflagde Magister *Chr. Axel Jensen* Beretning om Museumsforeningens Møde.

Under *Eventuelt* drøftedes Stedet for næste Aarsmøde. *Friis (Hjørring)* oplyste, at Byjubilæet i Hjørring var udsat, men Ind-

bydelsen til Fællesforeningen stod dog stadig ved Magt, saafremt Forholdene vilde tillade et Besøg deroppe. Borgmester *Knud Hansen* foreslog Kolding som Mødested, Skoleinspektør *Høirup Nyborg*. — *Klem*: Vi overlader til Bestyrelsen at træffe den nærmere Afgørelse.

Efter en Frokostpause fortsattes Aarsmødet om Eftermiddagen i Museets Foredragssal, hvor Arkivar *Johan Hvidtfeldt* talte om Samarbejdet mellem Rigshistorikere og Lokalhistorikere (aftrykt efter Talerens Manuskript foran S. 206 ff.). Efter Foredraget fulgte en kort Diskussion, der under Formandens Fraværelse paa Grund af Sygdom blev ledet af fhv. Kredslæge *J. S. Møller*.

Klem: Foredraget var tankevækkende. Kunde Arkiverne ikke give mere orienterende Oplysninger? — *Lunn*: Hos os er det ikke vanskeligt at faa Stof til Aarbøgerne. Folk har nærmest Skrivdille. Men det er svært at skille Avner fra Kerne — i Praksis! — *Gulddal*: Foredraget havde Adresse til 2 Sider: 1) Aarbogsredaktionerne, 2) Fællesforeningens Bestyrelse. Jeg henstiller, at Bestyrelsen tager Arbejdet op for at tilvejebringe en trykt Vejledning til Hjælp for Lokalhistorikere. *Fang*: I sin Tid fremsatte jeg en Tanke om en »Katekismus« i Hjemstavnsforskning. Den Bog, der tog Livet af denne Ide, fortjente ikke at gøre det. Der er stadig Brug for en saadan Bog — for alle Lokalhistorikere. — Til sidst udtalte *Hvidtfeldt*, at Arkiverne forbereder Førere for alle Landsarkiverne, og udtrykte sit Haab om, at Bestyrelsen vilde overveje Planen om en Vejledning i Lokalhistorie.

Søndag den 30. August sluttede Mødet med en Udflugt til *Frilandsmuseet* ved Lyngby. Museumsinspektør *Kai Uldall* ledede Rundgangen, og i Truegaarden gjorde Magister *Svend Jespersen* rede for Nationalmuseets etnologiske Undersøgelser. Dette Foredrag vil blive trykt i næste Hefte af Fortid og Nutid.

Efter Lørdagens Arbejde samledes man om Aftenen til en Middag i Nationalmuseets Restaurant, hvor Fællesforeningen afholdt Halvdelen af Omkostningerne, og om Søndagen afsluttedes Udflugten med en Frokost i Hammers Kro.